

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra Gjæring Afklaring

Citation: Knudsen, Jakob: "Gjæring Afklaring", i Knudsen, Jakob: *Gjæring Afklaring*, udg. af Poul Zerlang , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 435. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj01val-shoot-idm140346602507360/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Gjæring Afklaring

- afsnit i *Haandbog i Verdens-Historien* III 1843, *Udvalgte Skrifter* v. H. Begtrup, bd. VII, 504-515), af Brandes (*Søren Kierkegaard*, 1877, kap. XV, *Samlede Skrifter* II, 311) samt af John V. Jensen i *Madame d'Orléans*, 1904. For disse oplysninger takkes Fl. Lundgreen-Nielsen – *Valhal(s)*: eventyrlig borg, tækket med gyldne skjolde. Odin opholder sig i Valhal, og de på jorden faldne krigere (einherjar) æder, drikker og kæmper der indtil deres sidste kamp i Ragnarok. – *Gimle(s)*: ildlås, d.e. stedet, der værner mod ild. – *Løfning*: dæksforhøjning i agterstavnen af et langskib, hvor skibets fører havde sin plads.
- 124 *Kjæmpernes* ... *Valhal*: se n. t. s. 123.
- 125 *Svanpedlaaser*: beholdere i nederste del af visse tobakspiber, hvori pibe-sovsen samler sig. – *den indbyrdes Undervisningsmethode*: de mere frem-skredne elever underviser under lærerens vejledning, indført i folkesko-let 1819.
- 126 *paa Skakke*: på skrå, hældende, fuleade stelling.
- 127 *kommerende*: passede.
- 128 *gefaller*: passer.
- 131 *Skrugg-Isen*: den usikre is.
- 136 *Alt staar i Guds Faderhaand*: salme af Grundtvig 1856. Den danske Salme-bog nr. 333.
- 137 *Hysing*: hyssing, tynd line af hamp, sejlgarn.
- 141 *Demosthenes*: græsk taler og politiker, 384-322. Han bekæmpede makedonerne under Philip og Alexander den Store. – *Æschines*: græsk taler og politiker, 385-314. Modstander af Demosthenes. – *Philip af Makedonien*: konge af Makedonien, 359-336. Han indledte den makedoniske ekspansion, som videreførtes af hans søn Alexander den Store, 336-323. – *Fidibusen*: sammenfoldet papirstrummel, hvormed man tænder sin pipe.
- 143 *Im Spiel der Wellen: I Belgernes Spil*, malet 1883 i den florentinske periode. Se gengivelse her s. 426. Povl Schmidt skriver i *Dnsmmens dør*, at en artikel i *Tilskueren* 1892 af kunsthistorikeren Emil Hannover kan have været medbestemmende for Jakob Knudsens valg af Bocklinmalerierne som betydningsbærende i hans roman, idet Hannover bla. karakteriserer Bocklins kunsthistorie således: «Pan i Naturen, Pan, der paa søn Fløjte har Toner af Rædsel, men ogsaa Toner det byder til Dans og Lyst, – Pan er Grækerus legemliggjorte Forening af Naturen og Mennesket, – Pan er Bocklins Gud, og hele hans Naturbetragtning er rent «panteistisk». *Indtæg* (se s. 96) og *Im Spiel der Wellen* blev gengivet som gravure i monumentalværket: *Arnold Bocklin. Ein Auswahl der hervorragendsten Werke des Künstlers*, Bd. I-IV (1892-1901).
- 145 *værk i de svage*: svarer – ikke efter ordlyd, men efter mening – til 2. Kor. 12,9.
- 146 *Ordene om Stefanus*: Apostl. Gern. 6,15.
- 147 *Du som gaar ud* ...: salme af J. Montgomery, 1823. Den er bearbejdet af Grundtvig 1837. Den danske Salmebog nr. 248. – *Det som ... Vægten*: indledning til *Højskolesang til Væltekilde*, 1884, af C. Hostrup.